

8. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25–26. Ст. 131.

9. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 22 січ. 2019 р. у справі № 673/902/16-к. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/79352644>.

Пушкар Олег Анатолійович,

докторант кафедри кримінального права
і процесу Державного податкового
університету, кандидат юридичних наук;

Колб Роксолана Олегівна

головний персональний менеджер
з валютних операцій ГО АТ КБ

«Приватбанк», кандидат юридичних наук

ВПЛИВ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ НА ФОРМУВАННЯ ПРОТИПРАВНОЇ ПОВЕДІНКИ ЩОДО ПРИЙНЯТТЯ НЕЗАКОННОЇ ПРОПОЗИЦІЇ, ОБЦЯНКИ АБО ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ

У науковій літературі неодноразово зверталася увага на те, що транснаціональні корупційні правопорушення, які по своїй суті належать до економічних, являють комплекс злочинів, що здійснюються через незаконні міжнародні економічні зв'язки з метою отримання надприбутків. Деякі науковці до найбільш поширених форм вираження таких правопорушень відносять: відмивання коштів, здобутих злочинним шляхом; фальсифікація банківських карток, грошових знаків і цінних паперів; корупційні дії у структурах державної влади; проведення нелегальних трансакцій із великими обсягами коштів за кордон; тіньовий автотоварний обіг; контрабанда іноземної валюти, дорогоцінних металів, коштовного каміння, а також культурних і історичних цінностей, які згодом легко піддаються конвертації [1, с. 237].

Як видається, слід погодитися з наведеним визначенням, оскільки у ньому чітко окреслено поняття транснаціональної економічної злочинності як комплексу злочинів, що базуються на незаконних міжнародних економічних зв'язках, і які мають на меті отримання надприбутків. Тобто транснаціональна економічна злочинність – це сукупність умисних протиправних дій, пов'язаних з використанням нелегальних міжнародних економічних схем, основною метою яких є отримання надприбутків.

Важливо також зазначити, що транснаціональна економічна злочинність, частиною якої є корупція, виступає серйозною загрозою для національної та світової економіки, оскільки вона підриває

фінансові системи, сприяє корупції та може фінансувати інші види організованої злочинності, включно з тероризмом.

Як показує проведене дослідження, небезпека транснаціональної злочинності щодо отримання неправомірної вигоди службовою особою є надзвичайно серйозною і багатовимірною. На обґрунтування цієї тези можна навести такі головні детермінанти, що свідчать про міжнародну небезпеку цієї злочинності:

1) підрив верховенства права, оскільки прийняття службовою особою неправомірної вигоди за прийняття управлінсько-владних рішень або вчинення дій на чиюсь користь, це спотворює правосуддя, адміністративні процедури та систему державного управління. У транснаціональному вимірі – це додатково ускладнює юрисдикцію й робить покарання практично неможливим без міжнародної співпраці [2];

2) посилення глобальної корупційної мережі внаслідок того, що досліджувані злочини часто пов'язані з офшорами, фіктивними компаніями, підставними особами, банківськими схемами у кількох юрисдикціях. Це створює тіньову «систему влади», незалежну від національних законів;

3) заподіяння значної економічної шкоди, адже транснаціональна корупція знецінює міжнародні інвестиції, знижує довіру до держави, порушує принципи чесної конкуренції та, як наслідок, ресурси витрачаються неефективно, державні бюджети недоотримують суттєві суми;

4) загроза національній безпеці – поширення корупційних злочинів, зокрема таких, як неправомірна вигода у різні сфери суспільно-управлінських відносин – митницю, оборону, дипломатію тощо – стає реальним ризиком для безпеки держави, що у подальшому позначається на поширеності інших видів та форм злочинності – відмивання коштів, торгівля людьми, наркоторгівля, фінансування тероризму, незаконний обіг зброї тощо. Корупційна транснаціональна злочинність стає джерелом ресурсів для діяльності організованих злочинних угруповань [3, с. 48–50];

5) політична дестабілізація та зниження довіри до влади – корупційна міжнародна злочинність неминуче призводить до того, що громадяни, які бачать безкарність чиновників і бізнесменів, втрачають довіру до інституцій, що може призводити до протестів, політичної радикалізації або навіть державної дестабілізації.

Таким чином, транснаціональна злочинність щодо прийняття пропозиції або одержання неправомірної вигоди службовою особою – кримінальне правопорушення, що створює загрозу суспільному добробуту, безпеці, міжнародній стабільності та розвитку держав, а тому дослідження проблем, що пов'язані з такою діяльністю, мають носити комплексний науковий характер, враховуючи їх актуальність, теоретичну та практичну значущість, а також їх вплив на формування протиправної поведінки зазначених суб'єктів злочинів.

Список використаних джерел

1. Леган І. М. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання та протидії транснаціональній злочинності : монографія. Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2021. 328 с.
2. Доповідь про правовладдя. Європейська комісія «За демократію через право» (переклад українською С. Головатого). Страсбург: CDL-FD (2011)003rev, 2011. 91 с.
3. Колб О. Г., Дучимінська Л. М. Сучасна правова політика у контексті забезпечення національної безпеки України. Правова політика України: історія та сучасність: матеріали I Всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Житомир, 8 жовтня 2020 року). Житомир: Житомирська політехніка. 2020. С. 48–51.

Резнік Юлія Степанівна,

старший викладач кафедри кримінального права та кримінології навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

КРИПТОВАЛЮТА В УКРАЇНІ: ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ, РИЗИКИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА

Платіжні засоби пройшли надзвичайно довгий і складний шлях розвитку, починаючи від найпростіших форм обміну та бартеру, які використовувалися людьми в давнину, і поступово еволюціонуючи через появу металевих грошей, паперових банкнот та електронних фінансових інструментів, аж до сучасних цифрових активів, таких як біткоїн, що забезпечують швидкі, децентралізовані та технологічно просунуті способи здійснення фінансових операцій, ставши кульмінацією цієї багатотисячної трансформації.

У сучасному світі криптовалюта розглядається як наднаціональний, децентралізований економічний інструмент, який принципово не контролюється жодним центральним урядом чи банком і активно інтегрується у глобальну фінансову систему, кидаючи виклик класичним парадигмам [1, с. 45].

Поряд із очевидними перевагами, що охоплюють технологічність, високу швидкість транзакцій та відсутність необхідності у фінансових посередниках, ці інструменти несуть і суттєві криміногенні ризики, які міжнародна спільнота чітко ідентифікує і які пов'язані із практиками легалізації (відмивання) коштів, незаконною торгівлею, фінансуванням тероризму та різноманітними формами кіберзлочинності [2, с. 78], причому для України, яка перебуває у стані збройної агресії, ці ризики мають особливе стратегічне значення, оскільки цифрова сфера і використання